

Oikeustapauskokoelma

Asia T-678/20

**Solar Electric Holding ym.
vastaan
Euroopan komissio**

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio (kahdeksas jaosto) 10.11.2021

Valtiontuki – Uusiutuvista energialähteistä, mukaan lukien aurinkoenergiasta, peräisin olevan sähkön markkinat – Ranskan lain mukainen velvollisuus ostaa sähköä markkinahintaa korkeampaan hintaan – Kantelun hylkääminen – Asetuksen (EU) 2015/1589 12 artiklan 1 kohta ja 24 artiklan 2 kohta – Soveltamisala

1. *Valtiontuki – Kantelujen tutkiminen – Komission velvollisuudet – Ilmoittamatta jätettyjen tukitoimenpiteiden edunsaajien tekemä kantelu vastustamatta jättämistä koskevan päätöksen saamiseksi – Komission velvollisuus tutkia kantelu – Päätöksen tekemättä jättäminen (Neuvoston asetuksen 2015/1589 1 artiklan h alakohta, 12 artiklan 1 kohta ja 24 artiklan 2 kohta)*

(ks. 22–39 ja 43 kohta)

2. *Valtiontuki – Komission ja kansallisten tuomioistuinten toimivalta – Kansallisten tuomioistuinten tehtävä – Yksityisille kuuluvien oikeuksien turvaaminen silloin, kun ennakoilmoitusta koskeva velvollisuus laiminlyödään – Kansallisten tuomioistuinten velvollisuus määrittää kaikki kansallisen oikeuden mukaiset seuraukset tämän velvoitteen rikkomisesta – Ulottuvuus (SEUT 107 ja SEUT 108 artikla)*

(ks. 30 ja 31 kohta)

3. *Valtiontuki – Komission suorittama tutkinta – Ilmoittamatta jätetyt tukitoimenpiteet – Komission velvollisuus arvioida tuen soveltuvuus sisämarkkinoille – Edellytys – Asianomaisen osapuolen valtiontukisäännösten rikkomisen perusteella tekemä kantelu (Neuvoston asetuksen 2015/1589 1 artiklan h alakohta, 12 artiklan 1 kohta ja 24 artiklan 2 kohta)*

(ks. 49–54 kohta)

Tiivistelmä

Edistääkseen uusiutuvan energian kehittämistä alueellaan Ranska otti vuonna 2000 käyttöön Électricité de Francen (EDF) ja tiettyjen muiden sähköjakelijoiden osalta lakisääteisen velvollisuuden tehdä kyseisten tuottajien pyynnöstä sopimuksia uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön (jäljempänä vihreä sähkö) ostamisesta. Kyseiset sopimukset tehtiin 20 vuodeksi, ja niissä määrättiin vihreän sähkön ostamisesta siinä ministeriön tariffipäätöksessä vahvistettuun hintaan, joka on voimassa silloin, kun tuottaja esittää asianmukaisesti julkiseen sähköverkkoon liittämistä koskevan hakemuksen.

Tässä yhteydessä Solar Electric -konserni, joka osallistui aurinkosähkölaitosten suunnitteluun, rakentamiseen ja operointiin Ranskan Guyanassa ja Martiniquessa, on tehnyt sopimuksia, joiden mukaan EDF ostaa vihreää sähköä 10.7.2006, 12.1.2010 ja 31.8.2010 tehdyissä tariffipäätöksissä vahvistettuun hintaan.

Vihreän sähkön ostovelvoitteesta sähköjakelijoille aiheutuneisiin kustannuksiin sovellettiin vuoden 2015 loppuun saakka kustannusten täysimääräistä korvaamista koskevaa järjestelyä, joka rahoitettiin julkisesta sähköpalvelusta perittävällä kuluttajamaksulla. Vuodesta 2016 alkaen kyseiset kustannukset on korvattu erityiseltä jakotililtä, joka rahoitetaan energiatuotteiden kulutusveroilla.

Vuonna 2019 Cour de cassation (ylin tuomioistuin, Ranska) totesi toimenpiteet, jotka perustuiivat 10.7.2006 ja 12.1.2010 tehtyihin tariffipäätöksiin, joilla otettiin käyttöön järjestely, jolla velvoitetaan ostamaan vihreää sähköä markkinahintaa korkeampaan hintaan, sääntöjenvastaiseksi valtiontueksi, koska kyseisiä toimenpiteitä ei ollut ilmoitettu Euroopan komissiolle.

Komission vahvistettua, ettei sille ollut ilmoitettu kyseisiin tariffipäätöksiin perustuvista toimista, Solar Electric teki mainittuihin tariffipäätöksiin perustuvia tukijärjestelmiä koskevan kantelun ja kehotti komissiota ottamaan nimenomaisesti kantaa siihen, soveltuivatko ne sisämarkkinoille.

Kyseinen kantelu tehtiin SEUT 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun asetuksen¹ 24 artiklan 2 kohdan nojalla, ja kyseisen kohdan mukaan asianomaiset osapuolet voivat tehdä kantelun antaakseen komissiolle tietoja oletetuista sääntöjenvastaisista tuista tai oletetusta tuen väärinkäytöstä.

Komissio hylkäsi 3.9.2020 päivätyllä kirjeellä kantelun sillä perusteella, ettei sen kohde kuulunut SEUT 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun asetuksen 24 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan.

Vahvistaessaan tämän päätelmän unionin yleinen tuomioistuin hylkää Solar Electricin kyseisestä päätöksestä nostaman kumoamiskanteen.

¹ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 13.7.2015 annettu neuvoston asetus (EU) 2015/1589 (EUVL 2015, L 248, s. 9) (jäljempänä SEUT 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettu asetus).

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

Unionin yleinen tuomioistuin toteaa aluksi, että Solar Electricin tekemällä kantelulla pyrittiin siihen, että komissio tekee vastustamatta jättämistä koskevan päätöksen siltä osin kuin on kyse niiden toimien soveltumisesta sisämarkkinoille, joita Ranskan viranomaiset toteuttivat 10.7.2006, 12.1.2010 ja 31.8.2010 tehtyjen tariffipäätösten perusteella.

Sen kantelussa käsitellään siten kysymystä siitä, annetaanko SEUT 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun asetuksen 24 artiklan 2 kohdassa uuden ja sääntöjenvastaisesti maksetun tuen saajalle subjektiivinen oikeus saattaa komission käsiteltäväksi kantelu, jotta se tekisi päätöksen, jossa todetaan asianomaisen jäsenvaltion ilmoittamatta jättämä tuki sisämarkkinoille soveltuvaksi.

Vaikka SEUT 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun asetuksen säännösten sanamuodon mukaisella tulkinnalla pyritään toteamaan, että sääntöjenvastaisesti maksettujen tukien saajat voivat tehdä komissiolle mainitun asetuksen 24 artiklan 2 kohdan mukaisen kantelun, tällainen toteamus on kuitenkin hylättävä valtiontukien valvontamenettelyn rakenteeseen ja kantelujärjestelmän systematiikkaan liittyvistä syistä.

Unionin yleinen tuomioistuin muistuttaa valtiontukien valvontarakenteen osalta ensinnäkin, että ilmoitusvelvollisuus on yksi EUT-sopimuksessa perustetun valtiontukien valvontajärjestelmän keskeisistä seikoista ja että EUT-sopimuksessa määrätään sen 108 artiklan 3 kohdassa käyttöön otetusta uusien tukisuunnitelmien ennakkovalvonnasta. Tässä yhteydessä SEUT 108 artiklan 3 kohdan itse rakenteesta johtuu, että velvollisuus ilmoittaa tukisuunnitelmista komissiolle koskee jäsenvaltioita. Jos kuitenkin hyväksyttäisiin, että sääntöjenvastaisesti maksetun tuen saaja voi saattaa komission käsiteltäväksi kantelun, jotta se toteaisi kyseisen tuen soveltuvan sisämarkkinoille, tämä johtaisi vain siihen, että kyseinen tuensaaja voisi toimia asianomaisen jäsenvaltion sijasta, vaikka ainoastaan sillä on toimivalta ilmoittaa komissiolle tukitoimenpiteistä.

Lisäksi se, että sääntöjenvastaisesti maksetun tuen saajalle annetaan tällainen mahdollisuus saattaa asia komission käsiteltäväksi, jotta se toteaisi kyseisen tuen soveltuvan sisämarkkinoille, vaarantaisi SEUT 108 artiklan 3 kohtaan perustuvan tukitoimien ilmoittamisvelvollisuuden ja toteuttamiskiellon perustavanlaatuisen ja pakottavan luonteen sekä seuraamuksen, joka jäsenvaltioille lähtökohtaisesti määrätään niiden jätettyä noudattamatta velvollisuutta ilmoittaa tuesta etukäteen, eli tuen palauttamisen.

Lisäksi sääntöjenvastaisen tuen saajat voivat saattaa asiansa kansallisten tuomioistuinten käsiteltäväksi, jotta tällaista tukea myöntävälle valtiolle määrättäisiin seuraamuksia sen kieltäytyessä nimenomaisesti tai hiljaisesti täyttämästä ilmoittamisvelvollisuuttaan. Näin ollen niille ei ole tarpeen myöntää oikeutta käynnistää komissiolle tehdyn kantelun avulla tutkimusta, joka koskee tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille ja jolla ne pyrkivät tuen hyväksymiseen.

Siltä osin kuin on toisaalta kyse SEUT 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetulla asetuksella perustetun kantelujärjestelmän systematiikasta unionin yleinen tuomioistuin toteaa, että kyseisen järjestelmän tarkoituksena on määrittää sisämarkkinoille soveltumattomat tuet. Tästä seuraa, että mainitun asetuksen 24 artiklan 2 kohdan soveltamisala rajoittuu kanteluihin, jotka koskevat kantelijoiden sisämarkkinoille soveltumattomina pitämiä

sääntöjenvastaisia tukia. Mainitun 24 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan eivät sitä vastoin kuulu kantelut, joissa kantajat väittävät, että tuki soveltuu sisämarkkinoille ja että komission on tästä syystä hyväksyttävä se.

Näin ollen sääntöjenvastaisen tuen saajat eivät voi vedota SEUT 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun asetuksen 24 artiklan 2 kohtaan tehdäkseen kantelun suoraan tai välillisesti saamastaan sääntöjenvastaisesta tuesta siinä tarkoituksessa, että komissio tekisi päätöksen, jossa tuen todetaan soveltuvan sisämarkkinoille.

Unionin yleinen tuomioistuin hylkää myös Solar Electricin väitteen, jonka mukaan se, ettei komissio ottanut kantaa sen kanteluun, luo oikeudellisen tyhjiön, joka yritetään estää SEUT 107–109 artiklassa sekä asetuksessa 2015/1589, ja muistuttaa, että unionin oikeudessa ei aseteta komissiolle velvollisuutta arvioida ilmoittamatta jätetyn tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille heti saatuaan siitä tiedon Solar Electricin kaltaisen tuensaajan tekemän kantelun kautta.